

Anna Toriseva

4.-10.10.

#punkalaitumelaiset

4.10.

Hyvää luki-viikkoa kaikille!

Olen minut tunteville lukijoille tutummin Ojainmaan Nanna tai Anna-Liisa. Aikuisnimeni on jo pidempään ollut Anna Toriseva. Lapsena tutkimme sisareni kanssa meille tulleita joulukortteja. Ojamäki, Ojjaimaa, Ojammaa, Ojajenmaa, Ojamaa, Ojanen, Ojanmaa. Ne kortit, jotka takuuvarmasti olivat oikein kirjoitettuja, tulivat tietenkin toisilta Ojainmaalaisilta. Elleivät sitten piruilleet. Ennen Ojainmaata sukumme nimi oli Hällfors, ja kirkonkirjoja tutkiessani nimemme muuntui muotoon Hellfors, Hälvors, Hävoors ja Hällforssi. Sukuvikana siis ainakin vaikeat nimet.

Punkalaitumelta olen muuttanut pois jo noin 30 vuotta sitten, mutta olen aina ollut sitä mieltä, että minä voin toki lähteä pois laitumelta, mutta punkkis ei lähde koskaan pois minusta. Olen ylpeä juuristani. Olen satakuntalainen ja maalainen. Olen aina valmis kehua retostelevaan kotikonnuillani, puhumaan levveetä ja lyhkästä sekä laulaa luikauttamaan satakuntalaisten laulun. Haluttiin sitä tai ei. Aika-ajoin saan kuulla leikkimielistä kettuilla laitumen mukaerinomaisuudesta.

Perhe on perustettu, punainen talokin löytyy, pienen pieni perunapeltö antaa satoa ja kasvihuonekin tontin nurkalla on. Tässä vaiheessa kuusikymmentäluvulla syntyneen elämä on kepeää ja kuplivaa keski-ikäisyyden takakaarretta. Mitä nyt välilevyt pullistelevat ja polvet paukkuvat. Mutta elossa ollaan. Jalka nousee. Ja suu käy.

Olen ollut opettajana koko työurani. Puhealan ammattilainen siis. Aloitin lastentarhanopettajana päiväkodissa ja tällä hetkellä opetan toisella asteella tulevia lähihoitajia, opiskelijani ovat 15-60-vuotiaita. Ikähaitaria siis on soiteltu ja soitellaan vielä tovi.

Pisimmän työrupeaman olen tehnyt erityisopettajana. Se on opettanut ihmisyydestä, sen ainutkertaisuudesta, erityisyydestä ja hauraudesta paljon. Se on laittanut nauramaan itselle ja maailman ilmiöille. Olemaan inhimillinen, ymmärtäväinen ja elämään hetkessä. Jokaisena päivänä tapahtuu ihmeitä. Niille pitää vain olla mieli avoimena. Toki olen oppinut olemaan myös kuin eläin. Minulla on lehmän hermot, haukan katse, selitän asioita tarvittaessa etanan hitaudella, mutta väliin toimin tiikerin nopeudella. Ehkä juuri työni erityisoppilaiden parissa on vaikuttanut siihen, miten maailman näen ja mitä siitä kirjoitan. Joskus on olemassa ämpärin kokoisia ja vähän isompiakin murheita, joita open halilla, huumorilla ja tikkarilla lievitetään, vaikei ihan aina poisteta.

Harrastan näyttelemistä. Se on mainiota vastapainoa joskus aika raskaallekin työlleni. Kun rooliin on pakko keskittyä ja antaa tarinan viedä, saa ja pitää opettajuuden haasteista hengähtää. Näytteleminen on myös itsetutkiskelua, itsensä tarkastelun alle laittamista, joukkuepeliä, vuorovaikuttamista ja -vaikuttamista. Teatterissa oman elämän rooleista irrottaudutaan ja keskitytään näyttelijäminään. Asetelmat keikahtavat. Nautinkin kovasti ohjattavana olosta opettajuuden vastapainoksi.

Lähtiessäni tähän juttuun mukaan, otin tietoisin riskin. Kun itse haluaa olla loppusuoralla tarinoimassa, on aika varmaa, että kaikki ne maisemat ja tapahtumat ovat jo esitelty, mitkä itsellekin ovat tärkeitä. Niinpä tämä viikko onkin autofiktiivinen kurkistus Punkalaitumeen.

Tervetuloa seuraamaan keltaisen hatun tarinoita. Ne toivottavasti ovat viihdyttäviä, ja jos jutuista löytyy pientä sarkasmia, se kohdistuu ennen kaikkea minuun. Jos kuitenkin tunnistat tästä itsesi, ei se yhtään haittaa. Huomiseen!

Tiedustelut ja varaukset
040-7443517
info@toijalannayttamo.com
www.toijalannayttamo.com

Toijalan
Näyttämö

Sampolantie 3
37800 Akaa

Gabriela Zapolska
Rouva Dulskan moraal
Suomennos, sovitus ja ohjaus
Kaarina Perola

5.10.

Suku on. Ja pitäjä kans.

Piänellä paikkakunnalla kon assuu, nin sukkelaa kyä, voi tehrä semmosenkin oivalluksen, että liki kaikki on ittelle jottain kautta sukua. Sitten, jos ruppee viä penkoon sukuansa lissää, kekkaa ninkon metrinen halko olis tosa juur klopattu päähän, että mikä sekin juttu oli. Kon koulusa sanottii, ettei sun aikana viitti oiken juoruta kenestäkäm mittää, kon sää hetken perästä selvität, mitä sukua se sulle o. Joko suaraan taikka kiaron kautta.

Kyä se tiätenkin herättää kummastusta, kon yläkoulusa oli samalla luakka-asteella minä ja mun neljä serkkuani. Muuta sukua en täsä eres mainitte. Kunnei se koulukan nin iso ollu. Enkä tiä eres kaikkia. Koulun koon huamas siinä kans ernomasen hyvi, että sää essiinnyit siä aika ussein joko vanhempien sisarustes nimellä ja maineella taikka jopa vanhempies. Ittellä sattu käymään semmonen ninsanottu heikoj jään tuuri, kummeinaa isosisko oli mahrottoman etevä. Ensin tiätysti luultiin sammaa minusta, kohtelu oli semmukasta ja luistelin siinä viiliksesä aikani, kunnes kokkeet osotti tottuuren. Jää petti. Molskahriv vettee ja olinkon pikkumukulat kevväisesä paskaojasa. Pläsi pleikinä. Semmosiakin kavereita oli, jotka oli koko kouluajjaan kauppiaan tyttäriä taikka ossuuspankij johtokunnaj jäsenen poikia. Eineninkun päässee ollee ollenkan omia ittejänsä. Oliko sesi hyvä vai paha. En tiä kans nin.

Ja jos jossai vaiheesa opettajat alko muistaa sut ihan omalla nimellä, nin se ei eres välttämäti ollu hyvä juttu. Esmerkiks niisä tappauksisa, kun kokkeiltii paljoko mahtuu väkkee poikiev ulkohuusii yhtäikaa ja Valliini ratsas koko saki ja ihan omalla nimellä tulit huuretuks ulos. Perätoukuria tilskimme, kon piänet sorsampojjaat. Poskep punasina ja kuuntelimme sitä Paavon plototusta. Harmi, ettei ollu mullakan piänempää sisarusta, jonka tästä olis voinup pistää kittuu.

Piänen koulun etuja oli kans se, että opettajat kyä muistaa sut usseiv viäki. Ympyrä vähän niinkom mennee kiine, kom menet jonnai torstaina torille ja plättikojusa sua trahteeraa siä vanha opettaja. Sama, joka opetti joskus jottai rahkasammalia taikka ekosysteemiä. Ostat krappeep plätin, siähe kylkee vähä äkkimakkeeta hilloo. Ja nautit hiljaksiin. Ja toivot sallaa, ettei Terttu kysy mittää piolookista.

Jos mä jostain olen itelleni kiitollinen, nin siitä kaissi, että rupesin sukututkijaks. Mutta vasta vähä myähemmällä iällä. Olis tiato ehken lisänny nuarempana tuskaa. En tiä. Ja moron-tuttuja olis ollum meinaa vähä paljo. Nykyäns tosin, kon käy laitumella, on puoli sukua makkaamasa hautuumaalla. Ei siä montaa riviväliä ole semmosta, misä ei olis viimisellä lepopaikalla Ojjaimmaan, Hälvorssin, Mäkelän taikka Rantasen sakkia. Mun sakkiani.

Mun sukuni ei si mittäär reissaajia ole ollu. Jos harpilla piirtää piänen ympyrän tosta kirkom mäjeltä, nin ei se paljo Huittista taikka Alastaroo piremmälle se renkula mene. Onneks kumminkin on osattu naira ohitte oman väjen. Eres välillä.

Mää lämpimästi suasittelen oman sukunsaj jallaanjälkien seuraamista vaikka tonne johkin 1600-luvulle asti. Voit yllättyä. Ja yhtäkkiä huamaat olevas mulle sukua. Huamiseen.

6.10.

Kekä sää si oikein oot?

Maaseurulla me tunnemme toisemme. Hyvi. Me myäskin tiärämme ylleensä paremmin naapurin asiat, kon omamme. Tiätenkin. Koska ne on nin paljo mielenkiintosempia. Ei omisa mittäär reeraa pistettävää ainakan ole.

Sem me kumminkin ylleensä tiärämme, kuinka naapurin tars asiansa hoitaa. Meillä olis siihen antaa monta hyvää tipsiä. Esmes koska naapurin olis pitäny puira ohra, millais hoiretaan mukuloitten plenska taikka oliko si ni mittään järkee ostaa uutta paalainta juur ny. Muttemme me niitä tiätenkän kerro, koska sitten siitä menis koko vaklauksen irea. Räkäämme vaan itteksemme. Kaupunkisa ne sannoo tätä talkkaukseks.

Maaseurulla on toi kaksoisirentiteetti ollu arkee jo aikapäivää sitte. Ylleensähän sitä on saanu nimensä talom mukkaa. Isäniki oli Ojamäki ninkavvan kon se asu kotonansa. Mummuni oli Metsolan Manta, enkä tiä nin tuliko pappalle yllätyksenä, kon pappi kysy ” tahrokko ottaa tän Amanda Mäkelän pualisokseks?”. Vilkasko sallaa viäreensä, että kuka saateri siihen ny oiken o ittensä änkenny. Kummeinaa hääkutsusaki oli tällättynä Metsola talom mukkaa. Ennevanhaa ei tarttenu miättiä, että jos toi assuu tosa taikka täsä, nin mikä se nimi si olis. Kyä talo ittesänsä kerto, kekä siä assuu.

Kaikki mennee luannikkaasti aina siihen asti, kunnes jonnain päivänä jourut viranomasten kans tekemissii. Tulleekin trukommi. Siinä loppuu si huumorintaju nin polliisilta kon vuareosastov väjeltäkin. Ne kon meinaan ei o pitäjältä kotosin. Ninne ei tiä, kekä on kekä. Ihminen saa juur silloin sen toisen nimen. Uuren irentiteetin.

Tämmösen muistak kuulleen, että sanotaanko ny vaikka, että toi yks Hiakkaruus (nimi om muutettu) jäi piilin alle laitumen suaralla. Siittä hänet si viätiin Lauttakyllään lasarettii. Joku sai si tehtäväksens viärä Hiakkaruusulle lompsan sinne sairaalaan. Muttei ne siälä tuntenee koko Hiakkaruusua. Olleek kuullukka. Lompsan tuoja kerto, mimmosesta tappauksesta täsä onnyk kyse. Ja löytyhän se Hiakkaruusukin. Kun peti petiltä kiärrettiin. Naamastav viä varmistettii. Kättä puristettii. Oli sese. Sille oli semmonen uus nimi tällätty. Liisa Leinonen. (tääkin nimi muutettu).

Tommosia Hiakkaruusuja om maaseutu täynnänsä. Vähitellen ne vaa hävvi. Ruppeemme olleen niitä mitä virallisisa papereisa lukkee. Menetämme siinä samasa jottain arvokasta. Vaikka joskus meittiä jurppii ja rissoo se, että naapurit urkkii ja utsii meitin asioita. Nin on se kyä ussein myäs merkki siittä, että meitit huamataa, me olemme olemasa. Meitin tekemisiämme vahrataa ihar rakkaurella. No juu, joskus kai kyä pirruuttankin.

Mutta jos jääme auton alle, eikä o lompsaa sattunu mukkaa. Nin naapuri tua sen kyä meitille. Hiakkaruusuille. Pannaas pitäjän porukasa tästä kiini. Lähimmäisenrakkauresta.

7.10.

Raktoreita kyläraitilla

Laitumen suara onkuv valtion leipä. Pitkä, vähä ninkon ankeekin soiro paikkapaikon ja nin saaterin kappee.

Joskus harvon on olluv vähä vaikee kertoo muummaalaisille, että misä se meitin pitjä si on, se sentrumi. Misä oikein ninkon tapahtuu ja kokkoonnumme issoo sakkii. Se sentrumi nii, kun se on vaan se suara. Ei me oikein siihen liikennekiamuran, torin ja Sarkkilan silla pyhhään kolminaisuuteem mittäas sen isompaa keskuksen tuntua saara. Ei sinni pirullakan.

Muttei me kyä tarvitakkan, mää aina yritän selvittää. Meitille riittää toi. Oomme vähhään tyyväisiä. Me pärjäämme kyä. Katos, kun meitim maaseurun ihmisten ei tartte kassaantua issook krympsään viihtyäksemme. Me tykkäämme olla kotonamme. Omisa oloisamme.

Joku tanskalainen plokkari teki siittäkim muatia, se on hykkeilyä. Teki miäli sannoo siihen, että me oomme hykkeily laitumella jo monta sattaa vuatta. Eikä siittä sen enempää. Ja si meitillä käy viaraita. Käymme toisisamme. Kyläsä. Ennevanhaa käytii harva se ehtoo. Taikka si jännitettii pirtisä, että tulleeeko joku tänäpäpä meille. Ja kun autovvalot vilkahti, juastiin keittiön ikkunaan kattoon, kekä siä oikein tulee. Kettään ei nin pyyretty, mutta aina vaav varrottiin, taikka sil lährettiin itte kyläreisuun. Juatiin kahvetta ja pelattiin marjapussia taikka huutokauppaa. Kutimet oli ussein mukana. Juaruttiinkiv vähä.

Tohon raitille onny ilmestyny semmonen sukkela aukee tepoilin paikalle. Oliko ihan Piatari Raahesta nimensä saanu. Sillon teepeen aikana se oli oikee kylän hermokeskus. Olisko ollu juur sittes se sentrumi. Siis sej jälkee, kon Punkapirtti oli lopettanu. Ja Manur rilli oli vaan ehtomyähän auki. Eikä siä päässy tiätenkäl lämmittellee. Me prukattii istua siä ja juora pikkukahveet. Siä pistettiin nuarison seuraelämää kuntoon ja tehtiip plääniä lähretäänkö täks viikollopuks vallottaa Lauttakyllää vai Vammalaa. Huittisista ja Sastamalasta ei tiänny kukkaas sillon mittäa. Siä varrottiin Lalliksej ja Huhkolinnal linja-autoja ja aina välillä päätettiin nostaa peukku pystyy. Oli se. Luanikasta ihmisenkokosta aikaa.

Laitumen liikenne on kans semmosta, mikä kaupunkista tulleen on ehken vaikee ymmärtää. Raktoreitten ossuus om merkittävä. Sitä pitäjälle tullaan valmetilla ja massikalla. Jo meinaan klopit ja nöösipojjaat. Ei sino mittään ihmettä.

Yks kaupunkilainen, oli aikonans hetken laitumella opettajana. Muisteli jonkun oppilaan tulleen aika touhulla luakkaan, myähastyny oli, kon oli joutunu ollee jumisa paskatykin peräsä. Opettaja ei tiänny mimmoselle näkkärille olis naamansa laittanu. Varsinkan, kon ei tiänny mikä se oli. Paskatykki meinaa. Sai kyä tarkan selloonteon pojjiilta. Ja senkin viisauren, että jos se paskatykki lakkaa laulamasta, om mailmanloppu lähellä. Opettajallakin. Si vasta ihmetelläänki.

Maaseurulla muutonkin on paras ottaa suulista taikka kaluvajasta se vehje alle, mison hyvät iskarit ja levveet renkaat. Ei ressaat si nimpaljoo ne rusakon kokkoiset reijät maantiesä. Joihin ajjaa jokatappauksesa.

Ajokortti heti, kon on mahrollista on aikalai ehroton juttu laitumella. Julkiset ei sillai kauheesti liiku mettäkulmilla. Voin sanno, että siä, misä mäa karttakeppiä heilutan, ei raktoreita ylleensä nää kon kuvisa. Kouluun tullaan nysellä nääs taikka skuutilla. Moottoroirulla mukuloittep potkulauralla. Nykyäns jopa ratikalla.

Laitumella vehkeet on isot ja aina ajetaar rapun etteen. Koska tillaa on. Ei tartte ajella mihkän parkkihalleihin, perruutella postimerkin kokosiin ruutuihin Nissaniansa, ei larata kolmee eri sovellusta puhelimmeen, että voi maksaa autonsa parkkeeraamisesta ja sakot saatuansa toreta, että oli si kumminkin väärä sovellus käytösä. Taikka väännellä kiakkoo. Turhanpäivästä pellaamista. Ruuhkasta ei o laitumella tiatookan. Viimisin ruuhka, minkä minä muistan, oli vuanna 1988, kun Einari Kankaanranta kuali. Manu oli ressana ja olikin aika hässäkkä kirkolla. Jourun ratsunilla siihen saattueeseen ja oli olo ninkon olisin ollu isommasakik kinkereisä.

Mutta muuton on ollu aika rauhallista. Sitä kun liki joka päivä kirroilee tua suurem mailman liikenneruuhkisa, nin laitumen suora houkuttellee aina vaan enämpi.

Jallaanjälkeniki vois piänentyä. Se hiili.

8.10.

Kakkoo ja kurpitsaa

Jokkaine vanha laitumelaine tiätää mille haisee kurpitsasäilyke. Sitä ei sen kummemmin tartte eres kai perustella. Meitille entisille nuarille. Saarioisten säilyketehras kon oli siinä kouluv viäresä. Ja se haju oli nin sarkkeleen juutasmainen. Varsinkin syksyllä, silloin juur pakiparrastaan, kon koulu alko. Se meni suaraan klyyvarin kautta sialuun asti.

Halловиini kun olis jo silloin rantautunu Ameriikasta Suameen, nin olisimme voinee pittää oiken kunnan kekrit. Kylärraitti olis ollu kurpitsaa piukasa. Valkeeta vaan sissään. Ja mummuja ja mukuloita pelloottelleen. Vaan olemme semmosesta varjeltunnee. Suuremmaailma kotkotuksilta.

En tiä muistanko väärin, mutta laitumelaisten sallaatti koulusa oli mummiälestä tohonmailmanaikaan aikalai rakentunut ton kurpitsan ympärille. Välytimme sillai kai isommalta porkkanan ja lantun syämiseltä. Sitä mitä muut mukulat koulusansa söi. Kiinankaalista ollu kukkaan kuullum mittää. Sevverta sitä keltasta taivaammannaa tuli kumminkin nuhkittua ja kai vahinkosa syätyäkin, etten ole sitä kotioni koskaan ostanu. En lapsiani pakottanu sitä syämään. Jos tänä päivänä koululaisten hajumuistiin jää käsiresin prii, on monille laitumelaisille jääny kyä se etikkakurpitsa. Mun suvusani on tehty aina paljo ruakaa ja leivottu. Varmaan oli sama peli muisakin huusholleisa. Eikä pelkästän ittelle, vaan usseimmiten nimenommaa viaraille ja lahjaks. Meirän kylmiö huaki hoosiannaa joulun alla. Sevverta siä oli kystä kyllä.

Oli kans ittestänsä selvää, kon kottoota pojes muutti, että tartti osata tehrä ruakaa itte. Ettei jouru si miaron tiälle, vaan saa murua rinnan alle piänistäkin emmeistä. Olis ollu järkinolloo, jos ei olis osannu itte keittää ittellensä ommaa pernaa taikka murusoosia tehrä. Olis tarttenu syärä vakkuumiip pakattua. Kaupasta ostettua. Ei herraseeraa.

Laitumella emme myäskän syä hernekeitto, vaan kyä se on aina ollu papusoppaa.

Papusopan päälle on muuton si hyvä projjauttaa, mutta vaan ittellensä. Vaikka meittiä satakuntalaisia moititaan ussein tyllyyrestä ja nuukuuresta, nin vieraat ossaamme pittää hyvi. Ossaamme kyä trahteerata. Ja mitä enemmän mulle tullee tätä ikkää, sitä enemmän huamaan tätä piirrettä löytyvän myäs ittestäni.

Laitumelaista perinteikästä ruakaa ja kastettavaa on kyä syytä pittää arvosansa. Meitillä on myös tallesa perityt resetit. Olenkin sitä mieltä, että jokkaisen laitumelaisen tars osata leipoo ainakin kakkoo. Kakonroskilla taikka ilman. Sellisäks tars osata hauruttaa hyvä ohrankryynipuuro, keittää siihen makkee väskynäsoppa, Nin ja paistaa krappeet plätit. Klimppisopan ja kesäviilin resetit on hyvä tiätää, vaikkei niitä nin tekiskän. Sikkaa syämme arjen pyhin, mutta joulukse tehäär räätikäslooraa, likokallaa ja pernalooraa. Paistetaa siirappipipperit. Pehmeet. Ja kahrenkertaset.

Tommoset resetit kon tiätää, voi hualeti ottaa vinkerporillisen ehtoolla tropiks. Taikka tehä koko punsin. Lantrinki ommaa marjamehua. Jouluna lökiä. Kon muistaa, ettei anna si kinkelille mittääs sanavvaltaa.

9.10.

Pusukujjaan pussauksen plätkytystä

Monen laitumelaisen nuaren ensimmäittet aikuisuuren notkeet ja riamukkaat askeleet on hypährelty Särkän harjusa. Mää melken väitän, että kyä siä on vuasiem mittaal lempi leiskunu, tupakin kans on sohlottu ja erkin pikakivvääriä taikka pöykkyä siamailtu. Yhren sun toisenkin kerran. Pusukuja on monen kohralla ollu kyä nimensä verone. Ei o pettäny luppaustansa.

Meittiä om monta, jokka muistaa taikka ylipäätänsä on eläny ajjaan ennen noita nykysä keskiviikon humppahyppyjä. On nähty Räni shou, Harikeins ja Tapsa Kansa. Ja oliko se Kirka justaansa, kon lensi vesitasolla retteesti yhtenä juhannuksena hoilottaam meille varrella virran. Ja liiteli saman tein poies kon yäperhone. Myähemmin meitit villitti semmottet soitto-orkesterit kon Mampa, Popera, Rinko ja Eppu Normaali. Juhannuksena oli monipäiväset vestarit ja meininki oli kon isommasakin paikasa. Heinäkuun lopusa oli härräänpaistajaiset. Siältä moni löysi pualiskon ittellensä, määki.

Ulkolavalla oli aina omat kemunsa. Pikkumukulana siä leikittiin littaa ja piilosta. Ja vähän semmosta juoksentelua ja piiloom mennoo se oli vanhempanaki. Kukkaan ei vaan ennää ettiny meittiä. Suurin osa siä käyneistä nuarista oli ja Särkäsä töisä, muutamasta tyäehtoosta kun tianas koko suven vappaakortin. Ei tarttenu tehrä räkäreitä, taikka ottaa nopeeta venekyytiä. Oli sev vaa hianoo aikaa.

Tota Särkkää pittää erellens urheiluseura. Hatunnosto uppeelle talkooporukalle, kekkä vuaresta toiseen myy siä kahvetta ja makkaraa. Meitim muiteh hyväks ja iloks. Junnailee koko heikkarih humu.

Punkalairun on ninkon muutonkin ollu urheilumyänäinen paikkakunta. Enkä puhu ny ampumahiihrosta mittää. Hyppään täsä viä Rärin Seppoon ja siähen mahrottomaa tempasuun. Jonka kaikki tiätää. Siä oli kans sillon pualen lairunta töisä talkoilla. Oli ninkon ison porttijuhlan tuntua. (oon räknänny joskus, pitikö Porttikalliosta tulla Sporttikallio, muttei kekkään osannu sannoo sitä oikein, nin oikastiin tosa nimesä.)

Sillon nähtiis semmosia kuuluisuuksia kon Ropon Rinka, Kinnusen Kimmo, Rykkaren Arto ja Halvarin Mika. Oli viä muitaki. Kuulapaikalla joku koitti pyssäyttää kuulan omalla jallaallansa. Sillain kon koulusa. Voinyssun saakeli. Se kuula sattu vaan olleen Halvarin tönäämä ja teki siittä jalkapöyrästä ittellensä vaan piäneh hyppyrin. Onneks siä oli ensiapu paikalla.

Mää pääsin sitton kisaporukan kans syämään. Oltiin kimarasa, tai mikä sennimi ny sillon si olikan. Mutta tiätte mitä tarkotan. Kimara on aina kimara. (Itte asiassa piänenä luulin, että kimara tarkoittaa ylleensä kaikkia ravinteita.)

Pakko sannoo, etten ollu koskaan aikasemmin nähny kettään nin kirreisä rikoisa pullistelemasa sille tanssilattian takana olevalle palapeilille. Miästä ny kumminkan. Mää oli nähny miähillä vaa persemmyksestä lököttäviä pitkiä kalsareita. Enemmän se liikekkin oli ollu semmosta hirasta toisiinsa nojjaamista, mitä siä oli pruukattu tehreä. Siinä se ny kumminkin kykytti ja nyki itteensä eressuntakasi. Yksistänsä. Miätin onkoos sillä kaikki ihah hyvi. Se hymmyili vähä ittellensä. Oli kaissi varmaan.

Kattelin aikani sitä pullistelua silmät suurina kon Mäkelän sonni uutta hakkaa. Aikustun monta vuotta siinä hetkesä. Siittä onny 30 vuotta. Ennää ei miähet rikoissa ihmetytä. Kekkuloimasa. Ja ne on sitäpaitti nykyääl lekkarit. Mutta sillon se oli ernomasta. Nuaren plikan silmille.

Kunnosa kaiken ikkää, on meitin hyvä muistaa ittekunkin.

10.10.

Sommoro sano kommeet toisillensa

Mailmalla liikkuesa multon ussein kysytty, että mimmosia me satakuntalaiset oiken olemme luonnoltamme. En oiken ossaa sannoo, muutakon ittestäni. Ja lähheisistäni.

Satakuntalaine ol luanikas. Syrämmellinen ja viaraanvarane. Siähen liittyy myös pikkasen semmonen äkkistakkurimaine näyttämise tarve. Se tarkoittaa arjesa sitä, että talvella lumityät tehrään heti, kon pihasa on piäniki näkyvä valkone tilsa. Muun ajjaan nurmikon tars olla aina leikattuna ja pelakuista kualleek kukkaset nypitty poies. Mittanauhalla jos viä pistetään nurmikor reunat oortninkiin, nin hyvä. Talvella lumitöisä sama kuri. Jos meinaaj joku naapuri ajjaa ohitte, nin se näkkee heti, että meitillä on kaikki reilasa. Ja voi tiarottaa sen naapuriinkin. Kon on pyykki sävy sävyyn narulla liahumasa, kulkupelit omisa paikoisansa eikä pihasa o si nim mittääm moitittavaa.

Satakuntalaisella om myös aina viarasvarraa pakkasesa. Ettei kukkaav vaan pääse sannoon, että nivvaa oli pelkkä laiha kahve pöyräsä ja ainoo kastettava kuiva pipperi taikka viikov vanha nisu. Simmone korppu. Ja oliko viä kaupasta ostettu. Tähäh häppeeseen ei o meitillä ikänä varraa.

Satakuntalaisen huumorintaju on ittelle selkee. Muille ei. Meittiä piretään usseinkin huumorintajuttomina. Mutta se ei pirä ollenkan paikkansa. Me emme vaan siärä vahinkonilloo, tyhjännauramista ja kaikemmaailman positiivisuuren pastoreita. Myätämiälisyyren messiaita. Se tekkee ittelle vaan kiusallisen olon. Sen toisep pualesta. Mikkääs sitä vaivaa, kon se tollai riamuittee ja kekottaa. Ilmam mittään järjellistä syytä. Meitin huumoria vois sannoo myös aika kuivikkaaks. Joku vois sannoo sitä sarkasmiks. Mutta ylemmääränen ilon näyttäminen on meitistä nolloo.

Satakuntalaine on vähä- ja suarapuhheine. Sanomme asiat ninkonne on eikä ilmekän sillo värehrä. Me emme kiärtele ja kaartelee. Mialumme olemme hiljaa ja räknäämme itteksemme, kon puhusimme jottaih hullumaista mooltookkia. Meitille hiljaa oleminen seurasa ei o mitenkän kiusallista. Ja sittes sem mitä me loppuviimen sanomme, se on vissi tosi. Meitillä ei ninkon rivintaikka hampaanvälliin jää mittää tulkittavaa.

Satakuntalaine on sikkans persanan pitkävihane. Meitin jos mennee suututtammaa, ja saa pavunpalloot nennään asti häristettyä, nin tuntee sen kyä nahhoisansa. Ja pitkään. Joskus hautaan saakka. Me olemme vähän ninkos semmosia hiljasia kostajia. Emme me issoon ääneen protota ja mekkaloi, mutta teemme kyä siätämättömäks meitä loukanneen ihmisen elonpolluun. Ylleensä se on sitä ettemme virttämme ennää viä sen ihmisen jutuista. Se ihmine niinkon lakkaa olemasta meitille yhtikäs mittää.

Satakuntalaisella ei oikein ole kaks ilmettä. Toinen on se perusilme, joka on naamasa semmosen 97 rosenttia herreilläoloajasta. Se on ninkon simmonen juur kualleen viimonen henkäsyilme. Tyyni ja mittäänsanomato. Soppii muuton politiikkaah hyvi. Ja avijoliittoon. Se kolme rosenttia on si kaikellaista hämmästyttä, järkytystä, illoa, riamaa ja lähimmäisen kualemasta johtuvaa itkun tyrskettä. Ernomasia riakkujia me kattomme pitkään. Täsä mailmasa kon tarttee olla tasane.

Vuasia sitten olin sisareni kans Helsinkisä yökerhosa, serkkuni juhlista, oli kamalan kivvaa. Hetken perästä yks karjalainen plikka kysy, että oommeko suuttunee jostai vai väsähtänneitä, kon emme naura koko aikaa. Serkkuni vastas, että ei kon ne on aina ton näkösiä, ne on nääs Satakunnasta. Satakuntalaine on kotiseuturakas. Siks tuntuki enste pahalta kuulla, että sialu on yhesä yäsä myyty Pirkammaalle. Sukua tutkineena tiärän kumminkin, että Satakunta ja Häme on ollu melki sammaa jo kauan sitten, joten eiköös tääkin muutos tästä luanaa ja tasotu aikaa myären. Ämmät lakkaa kotkottamasta. Äijät mutkuttamasta.

Satakunta on rakas. Ja Punkalairun ennenkaikke. Siä mä oon kasvanu, ja nin om muv vanhempani ja isovanhempaniki. Ja aika moni esivanhempi. Vaikka elämä on viänym maailman turruuille ja toreille, nin kaipaan tätä kiältä, jokkee ja peltoja.

Mum maisemaani.

Joku viisas on sanonu, että ihmisen tarttee maarottaa ittens aina välillä ja käyrä omalla syntymäpaikkakunnallans nuuhkimasa sitä tuttua ja rakasta ilmaa. Imemäsä voimaa siitä maaperästä, misä on syntyny. Juuriansa ei kannata hävetä, vaan rinta rottinkilla kertoo mistä o ja laulaa siähen päälle: "kauas mistä katse kantaa yli peltojen.."

Lopetan tän siihen mistä alvusa lähriki liikkeelle. Plikka voi lähtee laitumelta, mutta punkkis ei lähre plikasta.

Mää kiitän teittiä lukijoita ja keltasesta hatusta Oilia ja Tuijaa. Ja ninkon arvaattekkin. Ne om mulle kiaron kautta sukua.

Hyvää joulun orotusta!

oulusta mum miäleeni tuli tämmänen muisto. Oli kylän puurojuhla tulosa ja tartti saara mukuloille sinne joulupukki.

Kekä siähen ny si sopis.

Yhtä tuttua isäntää si päätettii porukasa kysyä.

-Tuukko pukiks lavvantaiehtoon?

-Kyä mää tullakin voin, sano.

-Juu, kun tarttis mukuloille olla jottain ohjelmanummero.

-Juu, sano.

-Pistät punasen nutun ja koitat vaan puhua mörreellä äänellä, nin ei kukkaan sua tunnista.

-Tehrääs sillai si, sano.

Näin sovittii.

Ja arvaatte loput. Pukki tuli ovesta sisälle ja kajjautti kovvaan ääneen

-Hyvvää joulua...sano.

Siähen loppu monen lapsenusko.

Ja vähän isommankin. Sano.

